

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-4-141
Karar Sayısı : 10-57/1165-446
Karar Tarihi : 2.9.2010

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Sezin ELÇİN CENGİZ, Burcu CAN

C. BAŞVURAN : - Tereyağoğlu Oto Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
İskitler Cd. Samyeli Sk. No:11 06060
- Serpar Serhat Oto Yedek Parça San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.
Eski Yakacık Yolu No:128/5Hol No:13 Kartal/İstanbul
Temsilcisi: Av. Mahmut TANAL
Büyükdere Cd. Şehit Ahmet Sk. İzçınar Konak Apt. No:12 K:6
D:31 Mecidiyeköy/İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.
Şehit Mehmet Fatih Öngül Sk. No:2 Kozyatağı Kadıköy/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: - Tereyağoğlu Oto Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. (Tereyağoğlu Oto) tarafından Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş. (Hyundai)'ye yapılan yetkili servislik başvurusunun değerlendirilmesi sürecinin haksız yere uzatılarak teşebbüsün zarara uğratıldığı iddiası.

- Hyundai'nin Serpar Serhat Oto Yedek Parça San. ve Dış Tic. Ltd. Şti. (Serpar)'nin yedek parça ve servis alanındaki faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Tereyağoğlu Oto tarafından yapılan başvuruda;

- Hyundai'ye 29.4.2009 tarihinde 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Analizler ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği çerçevesinde yetkili servis olmak amacıyla başvuruda bulunulduğu,

- Hyundai'den gelen olumlu yanıt üzerine gerekli yatırımlara başlanıldığı,

- Yetkili servislik prosedürleri gereği bu süreçte Hyundai tarafından denetimlerin yapıldığı ve bir takım eksikliklerin giderilmesinin talep edildiği,

- 24.8.2009 tarihi itibarıyla Tereyağoğlu Oto'nun Hyundai tarafından giderilmesi talep edilen tüm eksiklikleri tamamladığı ve yetkili servisliğin tüm şartlarını karşılar duruma geldiği,

- Ancak bu tarih itibarıyla Hyundai'den yetkili servisliğin durumuna ilişkin herhangi bir haber alınmadığı,

- Nihayet 4.12.2009 tarihinde Hyundai tarafından Tereyağoğlu Oto'ya gönderilen ihtarnamede Hyundai'nin mevcut yetkili servislik standartlarını değiştirdiği, yeni

10-57/1165-446

standartların Tereyağoğlu Oto'yu kapsamadığı, ilk bölümü yayımlanan standartların ikinci kısmının yayımını takiben Tereyağoğlu Oto'ya bayilik verilebileceğinin bildirildiği,

- Ancak bu tarihten sonra sağlayıcıdan herhangi bir geri dönüşün olmadığı

belirtilerek, bu süreçte Tereyağoğlu Oto'nun yetkili servisliği alamadığı gibi ciddi maddi zararı ve itibar kaybının olduğu ifade edilmiştir.

Serpar tarafından yapılan başvuruda;

50 - Serpar'ın Hyundai marka araçlar için yedek parça satışı ve servis hizmetleri alanında faaliyet gösterdiği ve söz konusu parçaları ithalat yoluyla ya da Hyundai yetkili bayilerinden temin ettiği,

- Hyundai'nin Serpar'ın Hyundai marka yedek parçaları ithal etmesini engellemek üzere çeşitli devlet kurumlarına şikâyetle bulunduğu,

- Hyundai'nin, yetkili bayilerine Serpar'a yedek parça satmamaları yönünde baskı yaptığı ve bu sebeple Uçar Otomotiv Turizm San. ve Tic. Ltd. Şti (Uçar Oto) ve Dumankaya İnşaat Sanayi Ticaret A.Ş. (Dumankaya) unvanlı Hyundai bayilerinin Serpar'a yönelik satışlarını durdurduğu,

- Hyundai'nin, yetkili bayilerin bayilik sistemi dışındaki teşebbüslere yedek parça satışını engellemek amacıyla iskonto ve prim sistemini değiştirerek söz konusu satışları cazip olmaktan çıkardığı,

60 - Hyundai'nin Serpar'ın kasko ve trafik sigortası kapsamında satış ve servis hizmeti verdiği sigorta şirketlerine, Serpar tarafından satılan ürünlerin kalite seviyesinin tespit edilmesinin mümkün olmadığı yönünde ticari itibarını zedeleyici yazılar gönderdiği,

- Hyundai'nin söz konusu uygulamalarının Serpar'ın ilgili pazardaki faaliyetlerini zorlaştırdığı

ileri sürülmektedir.

70 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 26.5.2010 ve 11.6.2010 tarihlerinde, 4195 ve 4615 sayılı giren başvuru üzerine hazırlanan 28.6.2010 tarih ve 2010-4-141/İİ-10-326.RG sayılı İlk İnceleme Raporu, 9.7.2010 tarih ve 10-49 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 10-49/907-M sayı ile karar verilmiştir.

İlgili karar uyarınca düzenlenen 25.8.2010 tarih ve 2010-4-141/ÖA-10-344.SEC sayılı Önaraştırma Raporu 26.8.2010 tarih ve REK.0.08.00.00-110/345 sayılı Başkanlık önergesi ile 10-57 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da;

80 - Hyundai'nin, Tereyağoğlu Oto'nun yetkili servislik başvurusuna ilişkin uygulamalarının 2005/4 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyeti karşısındaki durumunun ve bu çerçevede Hyundai'nin 4054 sayılı Kanun çerçevesinde bir ihlal yaratıp yaratmadığının tespiti amacıyla 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi hükümleri uyarınca soruşturma açılmasının;

- Hyundai tarafından, yetkili servislerinin, bir bağımsız yedek parça dağıtıcısı olan Serpar'a, yeniden satış amaçlı olarak yedek parça satmalarının engellemesi hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı;

10-57/1165-446

bununla birlikte, Hyundai'ye, Serpar'ın özel servisinde Hyundai marka araçların bakım onarımında kullanmak üzere talep ettiği yedek parçaların yetkili servislerce satışını engellemesi durumunda, hakkında 4054 sayılı Kanun kapsamında işlem başlatılacağı, aynı Kanun'un 9/3. maddesi uyarınca bildirilmesinin uygun olacağı görüşüne yer verilmiştir.

90 Raporda yer alan, raportör Burcu CAN'ın ayrıık görüşünde ise aşağıdaki hususlara yer verilmiştir:

- 2005/4 sayılı Tebliğ'de bayilik sistemlerine ilişkin öngörülen hükümlerin amacı, 4. maddeye aykırı olarak yetkili satıcı, servis ya da yetkili satıcı/servis başvurusunda bulunan teşebbüsler ile bağımsız teşebbüsler arasında söz konusu olabilecek ayrımcı uygulamaların engellenmesidir. Bu itibarla dağıtıcı firmaların dağıtım sistemlerinde uygulayacakları niteliklerin nasıl olması gerektiği yahut bu niteliklerin sağlanıp sağlanmadığının tespit edilmesi rekabet hukukunun kapsamında olmamakla birlikte; 2005/4 sayılı Tebliğ hükümleriyle, dağıtıcı şirketlerin öngördükleri düzenlemelerin teşebbüslerin pazara girişlerinin engellenmesi yahut faaliyetlerinin zorlaştırılması neticesini doğurması ve bu suretle rekabetin sınırlanmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Dolayısıyla söz konusu Tebliğ hükümlerinin bu doğrultuda yorumlanması gerektiği düşünülmektedir.

100 - Öneri raporida işaret edildiği üzere, somut olayda Tereyağoğlu Oto'ya özgü koşullar öngörülmemiş, aksine Hyundai'nin bütün yetkili servisleri bakımından uygulanması zorunlu olan genel nitelikte yetkili servis standartları getirilmiştir. Öyle ki yeni standartlar uyarınca mevcut yetkili servislerin, kendilerine tanınan süre içerisinde kriterlere uygun şekilde tesislerini ve uygulamalarını revize etmelerinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Öneri safhasında tespit edildiği üzere hâlihazırda başvuru süreci devam eden, Tereyağoğlu Oto dâhil olmak üzere, iki teşebbüs bulunmaktadır. Söz konusu teşebbüslerin başvurularının sonuçlandırılmamasının gerekçesi olarak ise, yeni standartların bu süre içerisinde netlik kazanmamış olması ve aday teşebbüslerin eski standartları karşılamak üzere yapacakları yatırımların standart değişikliği sebebiyle revize edilmesinin yaratacağı ek maliyetlerin engellenmesinin gösterildiği, başvuruların yeni kriterler kapsamında ele alınacağına taraflara bildirildiği anlaşılmıştır. Bu itibarla Tereyağoğlu Oto bakımından ayrımcı bir uygulamanın söz konusu olmadığı, öngörülen kriterlerin Hyundai'nin bütün yetkili servis ağını kapsadığı açıktır.

110 - Bununla birlikte, 2005/4 sayılı Tebliğ'in Açıklanmasına Dair Kılavuz (Kılavuz)'da 53. numaralı soru çerçevesinde niteliksel seçici dağıtım sisteminin uygulandığı bir yetkili servis ağına başvuruyu yapan servisin söz konusu kriterleri sağladığı anda yetkili servis olarak kabul edilmesi gerektiği, ancak dağıtıcının söz konusu kriterlerin sağlanıp sağlanmadığını denetleyebileceği belirtilmiştir. Öncelikle, Kılavuz'un yayınlanmasındaki amaç Tebliğ'in uygulanmasında Kurul tarafından göz önünde bulundurulacak hususların olabildiğince açıklanması olmakla birlikte, Kılavuz'da da dikkat çekildiği üzere Kılavuz'da yer verilen açıklamalar, uygulamada ortaya çıkabilecek bütün rekabet uyumsuzluklarını kapsayacak nitelikte ve mutlak olmadığı gibi, hukuken bağlayıcılık da taşımamaktadır. Dolayısıyla söz konusu hükmün, dağıtıcı firmalar tarafından herhangi bir rasyonel gerekçe olmaksızın yetkili servislik başvurusunun reddedildiği yahut başvuru sahibi teşebbüsün pazara girişinin engellenmesi veya bu teşebbüse yönelik ayrımcı uygulamalar getirilmesi amacıyla niteliksel kriterler öngörme hakkının kötüye kullanıldığı hallerde uygulama alanı bulacağı; öte yandan, inceleme konusu olayda olduğu gibi, dağıtım ağına tamamını kapsayan standart yenileme çalışmaları gerekçesiyle ifa edilen

10-57/1165-446

ve başvuru sahibi teşebbüs bakımından ayrımcı nitelik taşımayan uygulamaların bu kapsamda olmadığı düşünülmektedir.

- Belirtilen hususlara ek olarak, Tereyağoğlu Oto'nun yetkili servislik başvurusu sürecinde Hyundai tarafından yeterli ölçüde ve zamanında bilgilendirme yapılmadığı, kriterlerin sağlanmasının denetimi ve sözleşme görüşmelerinin devamı için Hyundai nezdinde yapılan girişimlerin neticesiz kaldığı ve bu itibarla Tereyağoğlu Oto'nun maddi zarara uğradığı görülmektedir. İlgili mevzuat hükümleri ve somut olayın koşulları gereği belirtilen uygulamaların rekabet hukuku kapsamında değerlendirilemeyeceği düşünülmele birlikte; evrensel bir hukuk prensibi olan ve Medeni Kanun'un 2. maddesinin birinci fıkrasında hüküm altına alınan "dürüstlük kuralı" uyarınca Türk Hukuku'nda da uygulama alanı bulan culpa in contrahendo (sözleşme müzakeresinde özenli ve dürüst davranma yükümlülüğü) ilkesi kapsamında sorumluluğun gündeme gelebileceği düşünülmektedir.

- Sonuç olarak, yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve değerlendirmeler ışığında, Tereyağoğlu Oto tarafından iddia edilen eylemlere yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatindeyim.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Hakkında başvuruda bulunulan Hyundai'nin, yetkili bayileri aracılığı ile yeni araç satışı ve satış sonrası hizmetler alanında faaliyet gösterdiği ve başvuru konusu uygulamaların niteliği dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı "Hyundai marka araçların satış sonrası yedek parça, bakım ve onarım hizmetleri pazarı" olarak belirlenmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Dosya konusu satış sonrası hizmetlerin, Hyundai'nin Türkiye çapındaki bayi ağı ve yine Türkiye genelinde faaliyet gösteren özel servis ve bağımsız yedek parça dağıtıcıları tarafından yürütülmesi ve hizmetin bölgesel nitelik arz etmemesi hususları dikkate alınarak, ilgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Tespit ve Deliller

I.2.1. Tereyağoğlu Oto'nun Başvurusuna İlişkin Tespitler

Hyundai yetkilisi, raportörlerle yaptığı görüşmelerde; Tereyağoğlu Oto tarafından yapılan başvuruya ilişkin olarak, 2.7.2010 tarihinde satış ve yetkili servisiğe ilişkin standartlarını yenilediklerini, söz konusu standart yenileme çalışması sebebiyle yaklaşık sekiz aydır bayilik başvurularını beklettiklerini belirtmiş; hâlihazırda yetkili servislik başvurusu yapmış olan ve başvurusu bekleyen iki teşebbüs (Tereyağoğlu Oto ve Ekrem Turhan) olduğu hususunda bilgi vermiştir.

Sözü edilen hususlara yönelik olarak, yapılan yerinde incelemede elde edilen ve Hyundai tarafından Tereyağoğlu Oto'ya 4.12.2009 tarihinde gönderilen ihbarnamede özetle;

- Tereyağoğlu Oto'nun yapmış olduğu yetkili servislik başvurusunun, birinci kısmının 27.10.2009 tarihinde yayınlanan "Yeni Servis Standartları"nın ikinci kısmının yayınlanmasına kadar ertelendiği,

10-57/1165-446

- Standartların birinci kısmının, mevcut tüm yetkili servis ağına, 27.10.2009 tarihinde ilan edildiği,

- Anılan standartların uygulama biçimi ve ayrıntılarının ise Hyundai tarafından halen hazırlanmakta olan "Yetkili Servis Standartları-II. Kısım" ile netleştirilmesinin planlandığı,

- Bu tarihten itibaren mevcut yetkili servislerin kendilerine tanınan süre içerisinde tesislerini yeni standartlar ile uyumlu hale getirmeleri, yeni başvuruda bulunan teşebbüslerin ise, ancak söz konusu standartlara uymaları halinde yetkili servislik başvurularının kabul edilebileceği,

- Bu itibarla hâlihazırda başvuruları bulunan teşebbüsler ile ihbarın yapıldığı tarihte sözleşme imzalanmasının, standartların ikinci kısmının yayınlanmasını müteakip birtakım ek yatırımların gerekmesi ihtimali göz önünde bulundurularak, gerek Hyundai gerekse başvuru sahibi teşebbüs bakımından makul olmayacağı,

- Bu sebeple yeni standartların ikinci kısmının yayınlanmasının ardından Hyundai'nin ilgili başvuruyu değerlendireceği, gerekli denetimlerin yapılacağı ve ancak belirtilen sürecin sonunda başvurunun neticelendirilebileceği

yönünde ifadeler yer almaktadır.

Yukarıda içeriği aktarılan ihbarnamede anılan yeni standartlar, 2.7.2010 tarihli bir elektronik posta mesajı ile mevcut tüm Hyundai bayilerine iletilmiştir. Söz konusu mesajda, Hyundai'nin dünyanın 3 büyük otomotiv üreticisinden biri olmayı hedeflediği, anılan hedef doğrultusunda ana şirket olan Hyundai Motor Company'nin tüm dünyada bayi tesis standartlarını iyileştirmeyi hedeflediği, bu çerçevede Türkiye'de de Hyundai'nin bu hedefin bir parçası olarak ve tesis kalitesi bakımından rekabete ayak uydurmak amacıyla yeni tesis standartları belirlediği ifade edilmektedir.

Tereyağoğlu Oto'nun şikâyetine ilişkin olarak yerinde incelemede elde edilen diğer bir belge ise, Hyundai tarafından Tereyağoğlu Oto'ya 5.7.2010 tarihinde gönderilen ihtarnamedir. Söz konusu ihtarnamede özetle,

- Hyundai Yetkili Servis Standartları-I. Kısım'ın mevcut tüm yetkili servis ağına 27.10.2009 tarihinde ilan edildiği,

- Tereyağoğlu Oto'nun yetkili servislik başvurusunun sonuçlandırılmamasının nedeninin, yeni standartların bu süre içerisinde netlik kazanamamış olması ve bu süreçte Tereyağoğlu Oto tarafından yetkili servis standartlarını karşılamak amacıyla yapılacak yatırımların, kriterlerde oluşacak farklılıklar nedeniyle, revize edilmesinin yaratacağı ek maliyetin önlenmesi olduğu,

- 2.7.2010 tarihi itibarıyla Yetkili Servis Standartları'nın revizyonuna yönelik çalışmaların tamamlandığı ve aynı gün bu standartların Hyundai yetkili satıcı ve servis ağına duyurulduğu,

- Sonuç olarak Tereyağoğlu Oto'nun yetkili servislik başvurusunun yenilenen standartlara göre değerlendirmeye alınacağı, bu çerçevede Hyundai'nin Tereyağoğlu Oto tesislerinde yeni bir denetim yapacağı ve Tereyağoğlu Oto'nun yetkili servislik başvurusunun bu denetimde yapılacak tespitlere göre sonuçlandırılacağı,

ifadelerine yer verilmektedir.

I.2.2. Serpar'ın Başvurusuna İlişkin Tespitler

Hyundai yetkilisi, Serpar tarafından yapılan başvuruya ilişkin olarak, kendilerinden orijinal yedek parça tedarik eden yetkili servislerin bu parçaları yeniden satıcı konumundaki bağımsız parça dağıtıcılarına satmalarını, ilgili yetkili servislik sözleşmesi kapsamında, sözleşmenin ayrılmaz parçası olduğu belirtilen Sirküler uyarınca yasakladıklarını, bununla birlikte bağımsız servislere onarım amacıyla yedek parçaların satışı yönünde herhangi bir kısıtlayıcı uygulamalarının olmadığını ifade etmiştir.

Aynı hususta Uçar Oto'da yapılan yerinde incelemede ise, adı geçen teşebbüsün yetkilisi tarafından, parça talebinde bulunulan aracın ruhsatının ibraz edilmesi halinde Hyundai'den alınan orijinal yedek parçaların talep edilen kişilere satıldığı, Serpar'a mevcut durumda yedek parça satışının durdurulmuş olmasının sebebinin, bu teşebbüs ile olan ticari ilişkilerinin riskli hale geldiğine karar vermiş olmaları ve bu teşebbüsün son 4-5 aylık süreçte kendilerinden yedek parça talebinin bulunmaması olduğu, belirtilen hususta kendilerine yönelik Hyundai'den herhangi bir baskının bulunmadığı, Serpar'ın kendilerinden bundan sonraki dönemde yedek parça talebinde bulunması halinde, önceki şartlarda değişiklik olmakla birlikte, satışın gerçekleştirilmesinin mümkün olabileceği, nitekim 8.6.2010 ve 17.6.2010 tarihlerinde bu teşebbüse yönelik yedek parça satışı gerçekleştirildiği belirtilmiştir.

Hyundai Genel Merkezi'nde yapılan yerinde incelemede, Serpar'ın başvurusunda yer alan iddialara ilişkin olarak, Hyundai tarafından tüm yetkili servislere gönderilen iki adet ihtarname bir tane de duyuru metnine ulaşılmıştır. 18.6.2010 tarihli ihtarnamede aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

"Yurt genelinde yapılan inceleme ve denetimlerde, birçok yetkili servisimizin bağımsız yedek parça dağıtıcılarına yeniden satış amaçlı olarak yedek parça tedariki yaptığı tespit edilmiş ve bahsi geçen satışların önüne geçilmesi amacı ile işbu Sirküler'in tarafınıza gönderilmesi zarureti hasıl olmuştur.

...

2005/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin (h) bendi uyarınca; "seçici dağıtım sistemi üyelerinin, motorlu taşıtların yedek parçalarını, bu parçaları motorlu araçların bakım ve onarımında kullanacak olan özel servislere satma serbestîsinin kısıtlanması" anlaşmaları grup muafiyeti dışına çıkaran sınırlamalardandır.

Seçici dağıtım sistemi üyelerinin sistem dışında bulunan "dağıtıcılara" mal satmalarının distribütör firma tarafından engellenmesi ise mümkündür.

...

Sonuç olarak seçici sistem üyesi yetkili servislerimizin HAOS tarafından kendilerine tedarik edilen yedek parçaları, bu parçaları motorlu araçların bakım ve onarımında kullanacak olan özel servislere satması hakkına hanel getirmemek şartı ile yedek parçaların yeniden satıcı konumundaki bağımsız parça dağıtıcılarına satılmaması bir gerekliliktir. ... işbu Sirkülerin tarafınıza ulaşmasından itibaren bağımsız yedek parça dağıtıcılarına yapılacak parça satışlarına son vermeniz gerekmektedir. ..."

Hyundai tarafından 28.6.2010 tarihinde tüm yetkili servislere gönderilen bir duyuruda ise, duyurunun yukarıda aktarılan 18.6.2010 tarihli ihtarname ile ilgili bazı hususları daha da netleştirmek amacıyla gönderildiği belirtilerek, aşağıdaki maddeler listelenmiştir:

1. Gerek servis sözleşmesinde gerekse bu sirküler kapsamında, sigorta şirketlerine yapılacak olan tedarik ve satışlarla ilgili herhangi bir kısıtlama yoktur.

10-57/1165-446

2. Özel servislerin, sadece kendi servislerindeki araçların bakım ve onarımı için talep ettiği yedek parçaların satışı yapılabilir.
3. Herhangi bir aracın bakım ve onarımı için gerekli olan makul miktardaki parçaların banko satışı yapılabilir.
4. Yedek parça perakendecilerine satış yapılamaz.
5. Yedek parça ithalatçılara ve toptancılara parça satışı yapılamaz.

270 Önaraştırma sürecinde Serpar tarafından bazı ek belgeler sunulmuştur. Söz konusu belgelerden 14.6.2010 tarihinde Hyundai tarafından Serpar'a gönderilen ihtarnamede; Hyundai'nin 2005/4 sayılı Tebliğ uyarınca bayilik ağını niceliksel seçici, yetkili servis ve yedek parça bayilik ağını ise niteliksel seçici dağıtım sistemi esaslarına göre düzenlendiği, mezkûr Tebliğ'in 5. maddesinin (h) bendi uyarınca yedek parçaları bakım ve onarımda kullanacak olan özel servislere satma serbestisinin kısıtlanmasının belirtilen yetkili servislik sözleşmesini muafiyet kapsamı dışına çıkaracağı, ancak Tebliğ kapsamında seçici dağıtım sistemi dışında bulunan dağıtıcılara mal satmasının yasaklanabileceği, bu itibarla Hyundai yetkili satıcılarının bir dağıtıcı olarak Serpar'a yapacakları yedek parça satışının Hyundai tarafından kısıtlanmasının grup muafiyetinden yararlandığı, Hyundai'nin söz konusu uygulamasında hukuka aykırılık bulunmadığı ifade edilmiştir.

280 Serpar yetkilisi raportörlerle yaptığı görüşmede, Serpar'ın Hyundai marka yedek parçaların yeniden satıcısı olarak faaliyet göstermesinin yanında, şubesi aracılığıyla Hyundai marka araçlara yönelik bakım ve onarım hizmeti sunan bir özel servis niteliğini haiz olduğunu; nitekim şirketin ticaret sicil kaydında da, her çeşit kara vasıtasının her türlü tamir bakımını, yedek parça modernizasyonunu, rutin teknik kontrollerini yapma ve bu işlerle ilgili her türlü servis ağları kurma ve işletmenin şirketin faaliyet konuları arasında sayıldığını belirtmiştir.

I.3. Değerlendirme

I.3.1. Tereyağoğlu Oto'ya Hyundai Yetkili Servisliği Verilmediği İddiası

290 Tereyağoğlu Oto tarafından yapılan şikâyette, temel olarak Hyundai'nin Tereyağoğlu Oto'nun yetkili servislik başvurusunu cevaplamamak suretiyle teşebbüse yetkili servislik vermediği iddia edilmektedir.

2005/4 sayılı Tebliğ'in "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinin (h) bendinde niteliksel seçici dağıtım sistemi, sağlayıcının, dağıtıcılar veya yetkili servisler için sadece niteliksel olan, anlaşma konusu mal veya hizmetlerin niteliğinin gerektirdiği, dağıtım sistemine katılmak için başvuran tüm aday teşebbüsler için aynı olacak şekilde belirlenen ve ortaya konan, ayrımcı bir biçimde uygulanmayan ve dağıtıcıların veya yetkili servislerin sayısını doğrudan sınırlamayan ölçütler kullandığı bir sistem olarak tanımlanmıştır. Aynı Tebliğ'in 4. maddesinin ilk fıkrasında ise *"Muafiyet hükümleri, dikey anlaşmanın aşağıdaki koşulları taşıması kaydıyla sağlayıcının motorlu taşıt veya yedek parça ya da bakım ve onarım hizmeti sağladığı ilgili pazardaki pazar payının %30'u; motorlu taşıtların dağıtımı için niceliksel seçici dağıtımın tercih edildiği anlaşmalarda ise %40'ı geçmemesi durumunda uygulanır. Niteliksel seçici dağıtım sistemi oluşturan anlaşmalar için pazar payı eşiği bulunmamaktadır."* denilmektedir.

300 Hyundai'nin yetkili servis ağının pazar payının %30'u aşmış olduğu varsayıldığından niteliksel seçici dağıtım sistemini benimsediği anlaşılmaktadır. Bilindiği üzere 2005/4 sayılı Tebliğ gereği niteliksel seçici dağıtım sistemini seçen bir sağlayıcı, belirlenen

10-57/1165-446

kriterleri karşılayan tüm tamircilerin yetkili servis olarak çalışmasına izin vermek zorundadır.

310 Başvuru dilekçesinde Tereyağoğlu Oto'nun 29.4.2009 tarihinde yetkili servislik başvurusunu yaptığı ve "Hyundai Yetkili Servislik Başvuru Prosedürü" gereğince talep edilen tüm yatırım ve diğer işlemlerin tamamlandığı, 24.8.2009 tarihi itibariyle Hyundai tarafından yapılan ilk denetim sonucunda tespit edilen tüm eksikliklerin de giderildiği, ancak bu tarihten sonra Hyundai tarafından Tereyağoğlu Oto'ya olumlu ya da olumsuz herhangi bir cevap verilmediği iddialarına yer verilmiştir. Dilekçe ekinde teşebbüsün Hyundai yetkili servislik ücreti ve denetim ücretini ödediğini gösterir banka dekontları ile Hyundai yetkili servislik kriterlerinin karşılandığına ilişkin resimler, yerleşim planı ve bilirkişi raporu da yer almaktadır.

320 Tereyağoğlu Oto yetkili servislik başvurusunu o tarihte (29.4.2009) uygulanan Hyundai yetkili servislik kriterleri uyarınca yapmış olup 24.8.2009 tarihi itibariyle tüm yetkili servislik kriterlerini karşıladığını belirtmektedir. Bununla birlikte Hyundai, 27.10.2009 tarihinde mevcut yetkili servislik standartlarının değişeceğini, yeni standartların ayrıntılarının ileriki bir tarihte açıklanacağını tüm yetkili servislerine bildirmiş, Tereyağoğlu Oto'ya da 4.12.2009 tarihinde bu durumu bildirir bir ihtarname göndermiştir. Söz konusu ihtarnamede Tereyağoğlu Oto'nun başvurusuna ilişkin değerlendirmenin yeni yetkili servislik standartlarının netleşmesinden sonra yapılacağı ifade edilmiştir. 27.10.2009 tarihli duyuruda sözü edilen yeni yetkili servis standartları ise, ancak 2.7.2010 tarihinde, yani Tereyağoğlu Oto'nun yetkili servis standartlarını karşıladığını bildirdiği tarihten yaklaşık bir yıl sonra ilan edilmiştir.

330 Tereyağoğlu Oto'nun dilekçesinde, yetkili servislik standartlarını karşılar duruma geldikten sonra müteaddit defalar Hyundai yetkilileriyle görüşmeye çalışıldığı, ancak tüm iletişim çabalarının sonuçsuz kaldığı, Hyundai tarafından kendilerine hiçbir şekilde geri dönülmediği ifade edilmektedir. Bu durumu gösterir e-posta mesajları Tereyağoğlu Oto tarafından Kurumumuza sunulmuştur.

Hyundai yetkilileri ise gerek Tereyağoğlu Oto'ya gönderdikleri ihtarnamede gerekse Kurumumuz raportörleriyle yaptıkları görüşmede, Tereyağoğlu Oto'nun yetkili servislik başvurusunun sonuçlandırılmamasının nedeninin, yeni standartların bu süre içerisinde netlik kazanamamış olması ve Tereyağoğlu Oto tarafından yetkili servis standartlarını karşılamak amacıyla yapılacak yatırımların, kriterlerde oluşacak farklılıklar nedeniyle, revize edilmesinin yaratacağı ek maliyetin önlenmesi olduğunu belirtmişlerdir.

340 Bu noktada Hyundai'nin Tereyağoğlu Oto'nun başvurusunu sonuçlandırmamasının 2005/4 sayılı Tebliğ hükümlerine aykırılık teşkil edip etmediği sorgulanmalıdır. 2005/4 sayılı Tebliğ'in Açıklanmasına Dair Kılavuz'da (Kılavuz) yer alan yetkili servis ağı niteliksel kriterlere dayanan bir sağlayıcının bu kriterleri nasıl uygulayacağına ilişkin 53. sorunun cevabında; "*Başvuru yapan servis bu kriterleri karşılar karşılamaz yetkili servis olarak kabul edilmelidir. Ancak sağlayıcı, anlaşma yapmadan önce bu servisin kriterleri karşılayıp karşılamadığını kontrol edebilir.*" denilmektedir.

350 Yukarıda da ifade edildiği üzere Tereyağoğlu Oto kriterlerin hepsini 24.8.2009 tarihinde karşıladığını iddia etmektedir. Ancak Hyundai bu durumu tespit etmek üzere son bir denetim/kontrol yapmamıştır. Her ne kadar 2005/4 sayılı Tebliğ'de sağlayıcının yapabileceği belirtilen denetim için kesin bir süre verilmemiş olsa da, Tebliğ'in ruhundan, bu sürenin denetimin hazırlığı ve gerçekleştirilmesi için gereken makul bir süreden fazla olmaması gerektiği anlaşılmalıdır. Nitekim Hyundai tarafından ilan edilen Hyundai Yetkili

10-57/1165-446

Servislik Başvuru Prosedürü'nün "Yetkili Servislik başvurusunun Yerinde Denetimi" başlıklı bölümünde de yetkili servislik başvurusunun yerinde denetiminin makul bir süre dâhilinde gerçekleştirileceği, denetim işleminin 1 iş günü içerisinde tamamlanacağı ve denetim tarihinden itibaren makul bir süre dâhilinde denetim sonucunun başvuru sahibine bildirileceği belirtilmektedir.

360 Yukarıda aktarılan Kılavuz açıklamasında, sağlayıcının anlaşma yapmadan önce servisin kriterleri karşılayıp karşılamadığını kontrol edebileceği belirtilerek, sağlayıcıya bu konuda bir takdir hakkı tanınmıştır. Hyundai'nin Tereyağoğlu Oto'nun talebine makul bir süre içinde cevap vermeyip, sessiz kalmak suretiyle, bu denetim hakkını kullanmayı tercih etmediği anlaşılmaktadır. Bu durum, Tereyağoğlu Oto'nun kriterleri karşıladığını iddia ettiği tarihten (24.8.2009) itibaren, 2005/4 sayılı Tebliğ'den doğan hakları çerçevesinde, Hyundai yetkili servisi olma hakkının bulunduğu şeklinde yorumlanmalıdır. Sessiz kalmanın mevcut durumu kabul ettikleri olarak yorumlanacağı hususu Hyundai yetkilileri tarafından da kabul edilen bir durumdur. Zira Hyundai merkez ofisinde raportörlerce yapılan yerinde incelemede, Hyundai vekili Avukat Özge AY tarafından, aralarında Hyundai Satıştan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı ve Hyundai Bayi Ağı Planlama Müdürü'nün de bulunduğu bir grup Hyundai yöneticisine, Algurlar isimli başka bir yetkili servisle ilgili olarak gönderilen, aşağıdaki ifadeleri içeren bir e-posta mesajına ulaşılmıştır:

370 "...bizim aradan geçen 4 aya rağmen denetim yapmamamız ve bu bayi ile ilişkilere devam etmememiz... bayiye haklı duruma geçiyor. Hele bir de yeni bayi ile anlaştığımızı duyduysa ve biz Algurlar'ı kapatırsak bizi Rekabet Kurumu'na şikâyet edebilir ve başımız ciddi belaya girebilir. ... Zira biz sözleşmeye devam irademizi 4 aydır sesimizi çıkarmayarak ortaya koymuş görünüyoruz..."

380 Yukarıda da belirtildiği gibi Hyundai, Tereyağoğlu Oto'nun kriterleri karşıladığı tarihten 3,5 ay sonra, 4.12.2009 tarihinde bu firmaya başvurusunu yeni standartlar açıklanincaya kadar beklemeye aldığını bildirmiş, yeni standartlar ise anılan bildirimden 7 ay sonra açıklanmıştır. Tereyağoğlu Oto dilekçesinde, Hyundai yetkili servisliğinin kriterlerini karşılayabilmek için yüksek miktarda yatırım maliyetine katlandığını, servisin tamamen hazır halde içindeki işçilerle beraber 13 ay atıl bir şekilde beklediğini, bu durumun büyük bir iş ve kazanç kaybına yol açarak teşebbüslerini mağdur ettiğini belirtmektedir.

390 Hyundai'nin 2.7.2010 tarihinde ilan ettiği ve mevcut yetkili servisler ile yeni başvuracak olan yetkili servis adaylarının sağlamak zorunda oldukları "Yeni Tesis Standartları 2010" belgesinde; yeni bayilerde, açıklanan yeni standartlara uyum şartı aranacağı, mevcut bayilerin ise, standartlara uyum açısından i) yeni yatırım yapacak bayiler, ii) tadilat ve genişleme yapacak bayiler ve iii) dekorasyon yapacak bayiler olmak üzere üç gruba ayrıldığı görülmektedir. Belgenin "Zaman Planı" başlıklı bölümünden de Hyundai'nin mevcut bayilere yeni standartlara uyum sağlamaları için, gruplarına göre Aralık 2010'dan Haziran 2012'ye kadar bir geçiş süreci tanıdığı anlaşılmaktadır.

Hyundai'nin dağıtım sistemini yeniden düzenlemesi, bu çerçevede yetkili servislik standartlarını değiştirmesi 2005/4 sayılı Tebliğ çerçevesinde herhangi bir sorun teşkil etmemektedir. Bununla birlikte, Hyundai'nin yukarıda da ayrıntılı bir şekilde aktarıldığı üzere, Tereyağoğlu Oto'nun yetkili servislik için başvurduğu dönemde geçerli olan yetkili servislik standartları çerçevesinde, Tereyağoğlu Oto'nun başvurusunu, başvurudan 14 ay sonra uygulanmaya başlayacak olan yeni standartları gerekçe göstererek makul bir süre içinde sonuçlandırmaması, anılan Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanması mümkün olmayan bir uygulamadır.

10-57/1165-446

400 Zira 2005/4 sayılı Tebliğ ile amaçlanan, başvuran her teşebbüsün adil ve gerekli kriterleri sağlamak koşuluyla yetkili servis olabilmesini sağlamak, gerek hâlihazırdaki yetkili servisler gerekse de aday teşebbüsler arasında her türlü ayrımcı uygulamaya son verilmesi suretiyle de pazardaki rekabet seviyesini arttırmaktır. Ancak yetkili servis adayı teşebbüslerin başvurularının değerlendirilmesinde makul olarak değerlendirilemeyecek kadar uzun süre bekletilmelerinin aday teşebbüslerin pazara girmesini geciktireceği ya da engelleyeceği, bu nedenle bakım-onarım hizmetleri pazarında rekabeti kısıtlayacağı açıktır. Bu çerçevede söz konusu uygulama 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (c) bendinde belirtilen koşulu sağlamamaktadır.

410 Netice itibarıyla; Hyundai'nin Tereyağoğlu Oto'nun yetkili servislik başvurusunu gereğinden uzun bir süre (yaklaşık 4 ay) cevaplamaması, bu süre sonunda da kriterlerin değişeceğini gerekçe göstererek, başvuru en son aşamasındayken beklemeye alması ve yaklaşık 1 yıl sonra da Tereyağoğlu Oto'nun yeni standartlar çerçevesinde yeni bir başvuru yapması halinde yetkili servislüğünün değerlendirileceğini bildirmesi şeklindeki davranışlarının, 2005/4 sayılı Tebliğ hükümlerine aykırılık oluşturacağı; bu nitelikte bir davranışa 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet de tanınamayacağı kanaatine varılmıştır.

420 Son olarak, mehz mevzuata sahip Avrupa Birliği'nin konuya ilişkin güncel yaklaşımına da burada yer vermekte fayda görülmektedir. AB Komisyonu (Komisyon), 27.5.2010 tarihinde, 31.5.2023 tarihine kadar geçerli olacak şekilde motorlu taşıtlar sektöründeki dikey anlaşmalara ilişkin yeni bir muafiyet tebliği yayınlamıştır. Söz konusu Tebliğ yetkili satıcılıktan ziyade, yetkili servislik ve yedek parça satışlarında rekabeti artırmayı hedeflemektedir.

430 Komisyon, motorlu taşıtların bakım ve onarım masraflarının, taşıtın satın alım fiyatının %40'ına kadar ulaştığını, hatta bu rakamların son yıllarda daha da arttığını belirterek, yeni Tebliğ'in yetkili servislik ve yedek parça satışlarındaki rekabet düzeyini artırarak fiyatların düşmesini sağlayacağı, bunun da nihai tüketicilere büyük faydası olacağı değerlendirmesinde bulunmuştur. Komisyon'un 28.5.2010 tarihli konuya ilişkin Duyurusu'nda da motorlu taşıtların bakım onarımlarının çoğunlukla yetkili servislerde yaptırıldığı, bu nedenle yetkili servisler arasında rekabetin sağlanmasının büyük önem arz ettiği, rekabetin sağlanmasının tek yolunun da yeni teşebbüsler için yetkili servislüğe girişin açık tutulması, başka bir ifadeyle belli koşulları taşıyan her teşebbüsün yetkili servislüğe alınması olduğu belirtilmektedir.

Yukarıda aktarılan tespit ve değerlendirmeler ışığında, dosya konusu uygulamanın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde ihlal teşkil edebileceği, bu nedenle 4054 sayılı Kanun 9. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde görüş bildirilmesinin yerinde olacağı kanaatine varılmıştır.

I.3.2. Hyundai Yetkili Servisleri Tarafından Serpar'a Yedek Parça Satışının Durdurulduğu İddiası

440 Şikâyet dilekçesinde özetle, Hyundai'nin yetkili bayilerine Serpar'a yedek parça satışı yapmamaları yönünde baskı yaptığı ve bu çerçevede mezkûr teşebbüsün ticari faaliyetini zorlaştırdığı iddiası yer almaktadır.

Söz konusu iddiaya yönelik olarak, önaraştırma sürecinde elde edilen bilgi ve belgelere göre, Hyundai 18 ve 28 Haziran 2010 tarihlerinde tüm yetkili servislerine bir sirküler ve duyuru göndermiş ve özetle, bağımsız yedek parça dağıtıcılarına yeniden satış amaçlı

10-57/1165-446

olarak yedek parça satışı yapılmaması gerektiğini, satışların devam etmesi halinde Hyundai'nin aralarındaki yetkili servislik sözleşmesini feshedeceğini bildirmiştir.

450 Yukarıda da belirtildiği üzere, Hyundai yetkili servis ve yedek parça bayilik ağını niteliksel seçici dağıtım sistemi esaslarına göre düzenlemiştir. Bu noktada, yedek parçaların satışına ilişkin olarak Hyundai'nin 2005/4 sayılı Tebliğ çerçevesindeki haklarının araştırılması gerekmektedir.

2005/4 sayılı Tebliğ'in 5(b)(3). maddesi "... seçici dağıtım sisteminin uygulandığı pazarlarda, yeni motorlu taşıtların ve yedek parçaların, seçici dağıtım sistemi üyeleri tarafından yetkili olmayan dağıtıcılara satışının kısıtlanması"nı grup muafiyeti kapsamında kabul etmekte; aynı Tebliğ'in 5(h) maddesinde ise, "Seçici dağıtım sistemi üyelerinin, motorlu taşıtların yedek parçalarını, bu parçaları motorlu araçların bakım onarımında kullanacak olan özel servislere satma serbestisinin kısıtlanması" anlaşmaları grup muafiyeti dışına çıkaran sınırlamalardan biri olarak kabul edilmektedir.

460 Yukarıdaki Tebliğ maddeleri göz önünde bulundurulduğunda, seçici dağıtım sistemi üyelerinin bağımsız dağıtıcılara yedek parça satışlarının kısıtlanabileceği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, Hyundai'nin yetkili servislerine bağımsız yedek parça dağıtıcılarına yeniden satış amaçlı olarak yedek parça satmalarını yasaklaması 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabilecek bir uygulamadır. Bununla birlikte, Hyundai yetkili servislerinin, yedek parçaları motorlu araçların bakım onarımında kullanacak olan özel servislere satma serbestisinin kısıtlanması Tebliğ çerçevesinde grup muafiyetinden yararlanamayacaktır.

470 Hyundai tarafından yetkili servislere gönderilen ve yukarıda içerikleri aktarılan duyurularda da özel servislerin sadece kendi servislerindeki araçların bakım ve onarımı için talep ettikleri yedek parçaların satışının yapılabileceği; ancak yedek parça perakendecilerine, ithalatçılara ve toptancılarına yedek parça satışı yapılamayacağı yönünde ifadelere yer verilmiştir.

Başvuru sahibi Serpar, Hyundai marka araçlara yönelik yedek parça satışı ile bakım ve onarım hizmetleri sunmaktadır. Adı geçen teşebbüs Hyundai marka araçlara yönelik orijinal parçaları ithalat yolu ile temin etmekte, yerli üretim araçlar bakımından ise yedek parçaları Hyundai bayilerinden satın almaktadır. Raportörlerin, Serpar ortaklarından Erdoğan KARA ile yaptıkları görüşmede, adı geçen şahıs Serpar'ın Hyundai marka yedek parçaların yeniden satıcısı olarak faaliyet göstermesinin yanında, şubesi aracılığıyla Hyundai marka araçlara yönelik bakım ve onarım hizmeti sunan bir özel servis niteliğini haiz olduğunu belirtmiştir.

480 Bu durumda, Hyundai'nin yetkili satıcılarının Serpar'a yeniden satış amaçlı yedek parça satışını engellemesi, 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanmaktadır. Bununla birlikte Hyundai yetkili satıcıları Serpar'ın özel servisinde araçların bakım onarımında kullanmak üzere talep ettiği yedek parçaları satma serbestliğine sahip olmalıdır. Yetkili satıcıların bu serbestliğinin Hyundai tarafından kısıtlanması, uygulamayı grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaracaktır.

Yukarıdaki değerlendirmeler çerçevesinde, Hyundai'nin yetkili servislerine bir bağımsız yedek parça dağıtıcısı olarak Serpar'a yeniden satış amaçlı olarak yedek parça satmalarını engellemesine ilişkin olarak, anılan şirkete, Serpar'ın özel servisinde Hyundai marka araçların bakım onarımında kullanmak üzere talep ettiği yedek parçaların satışını engellemesi durumunda, haklarında 4054 sayılı Kanun kapsamında

10-57/1165-446

490 işlem başlatılacağıının aynı Kanun'un 9/3. maddesi uyarınca bildirilmesinin yerinde olacağı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1- Dosya konusu iddialara yönelik olarak Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş. hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına,

500 2- Bununla birlikte yetkili servislik ve yedek parça satıcılık sisteminde niteliksel seçici dağıtım sistemini benimseyen Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'nin Tereyağoğlu Oto Sanayi Tic. Ltd. Şti.'nin yetkili servislik başvurusunu gereğinden uzun süre cevaplandırmamasının 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde ihlal teşkil edebileceğine, söz konusu uygulamanın 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere ilişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına, bu çerçevede Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'ye 4054 sayılı Kanun'un 9/3. maddesi uyarınca yetkili servis ve yedek parça bayiliği başvurularının değerlendirilmesi sürecini kesin, şeffaf ve ayrımcılıktan uzak bir şekilde düzenlemesi ve başvuruları makul bir süre içinde sonuçlandırması gerektiği hususunda görüş bildirilmesini teminen Başkanlığın görevlendirilmesine,

510 3- Serpar Serhat Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'nin başvurusuna ilişkin olarak; Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'ye 4054 sayılı Kanun'un 9/3. maddesi uyarınca Serpar Serhat Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'nin özel servisinde Hyundai marka araçların bakım onarımında kullanmak üzere talep ettiği yedek parçaların yetkili servislerce satışını engellemesi durumunda, haklarında 4054 sayılı Kanun kapsamında işlem başlatılacağı yönünde görüş bildirilmesini teminen Başkanlığın görevlendirilmesine

OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

(02.09.2010 tarihli ve 10-57/1165-446 sayılı Kurul Kararı'na)
KARŞI OY GEREKÇESİ

Tereyağoğlu Oto Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. (Tereyağoğlu) tarafından Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş. (Hyundai)'ye yapılan yetkili servislik başvurusunun değerlendirilmesi sürecinin haksız yere uzatılarak teşebbüsün zarara uğratıldığı, Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'nin Serpar Serhat Oto Yedek Parça San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.'nin yedek parça ve servis alanındaki faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiası iddiasıyla ilgili, Kurum kayıtlarına 26.5.2010 ve 11.6.2010 tarihlerinde, 4195 ve 4615 sayılarla giren başvuru üzerine hazırlanan 28.6.2010 tarih ve 2010-4-141/İİ-10-326.RG sayılı İlk İnceleme Raporu, 09.07.2010 tarih ve 10-49 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına 10-49/907-M sayı ile karar verilmiştir.

Hyundai yetkilisi, raportörlerle yaptığı görüşmelerde; Tereyağoğlu tarafından yapılan başvuruya ilişkin olarak, 2.7.2010 tarihinde satış ve yetkili servislige ilişkin standartlarını yenilediklerini, söz konusu standart yenileme çalışması sebebiyle yaklaşık sekiz aydır bayilik başvurularını beklettiklerini belirtmiştir.

Hyundai'nin dünyanın 3 büyük otomotiv üreticisinden biri olmayı hedeflediği, anılan hedef doğrultusunda ana şirket olan Hyundai Motor Company'nin tüm dünyada bayi tesis standartlarını iyileştirmeyi hedeflediği, bu çerçevede Türkiye'de de Hyundai'nin bu hedefin bir parçası olarak ve tesis kalitesi bakımından rekabete ayak uydurmak amacıyla yeni tesis standartları belirlediği iddia edilmektedir.

Hyundai yetkilisi, Serpar tarafından yapılan başvuruya ilişkin olarak, kendilerinden orijinal yedek parça tedarik eden yetkili servislerin bu parçaları yeniden satıcı konumundaki bağımsız parça dağıtıcılarına satmalarını, ilgili yetkili servislik sözleşmesi kapsamında, sözleşmenin ayrılmaz parçası olduğu belirtilen Sirküler uyarınca yasakladıklarını, bununla birlikte bağımsız servislere onarım amacıyla yedek parçaların satışı yönünde herhangi bir kısıtlayıcı uygulamalarının olmadığını ifade etmiştir.

Hyundai Genel Merkezi'nde yapılan yerinde incelemede rekabet uzmanları Serpar'ın başvurusunda yer alan iddialara ilişkin olarak, Hyundai tarafından yetkili servislere gönderilen iki adet ihtarname bir tane de duyuru metnine ulaşmıştır. 18.6.2010 tarihli ihtarnamede "Yurt genelinde yapılan inceleme ve denetimlerde, birçok yetkili servisimizin bağımsız yedek parça dağıtıcılarına yeniden satış amaçlı olarak yedek parça tedariki yaptığı tespit edilmiş ve bahsi geçen satışların önüne geçilmesi amacı ile işbu Sirküler'in tarafınıza gönderilmesi zarureti hasıl olmuştur.

2005/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin (h) bendi uyarınca; "seçici dağıtım sistemi üyelerinin, motorlu taşıtların yedek parçalarını, bu parçaları motorlu araçların bakım ve onarımında kullanacak olan özel servislere satma serbestisinin kısıtlanması" anlaşmaları grup muafiyeti dışına çıkaran sınırlamalardandır.

2005/4 sayılı Tebliğ'in "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinin (h) bendinde niteliksel seçici dağıtım sistemi, sağlayıcının, dağıtıcılar veya yetkili servisler için sadece niteliksel olan, anlaşma konusu mal veya hizmetlerin niteliğinin gerektirdiği, dağıtım sistemine katılmak için başvuran tüm aday teşebbüsler için aynı olacak şekilde belirlenen ve ortaya konan, ayrımcı bir biçimde uygulanmayan ve dağıtıcıların veya yetkili servislerin sayısını doğrudan sınırlamayan ölçütler kullandığı bir sistem olarak tanımlanmıştır. Aynı Tebliğ'in 4. maddesinin ilk fıkrasında ise "Muafiyet hükümleri, dikey anlaşmanın aşağıdaki koşulları taşıması kaydıyla sağlayıcının motorlu taşıt veya yedek parça ya da bakım ve onarım hizmeti sağladığı ilgili pazardaki pazar payının %30'u; motorlu taşıtların dağıtımı için niceliksel seçici dağıtımın tercih edildiği anlaşmalarda ise %40'ı geçmemesi durumunda uygulanır. Niteliksel seçici dağıtım sistemi oluşturan anlaşmalar için pazar payı eşiği bulunmamaktadır." denilmektedir.

Hyundai'nin yetkili servis ağının pazar payının %30'u aşmış olduğu varsayıldığından niteliksel seçici dağıtım sistemini benimsediği anlaşılmaktadır. Oysa 2005/4 sayılı Tebliğ gereği niteliksel seçici dağıtım sistemini seçen bir sağlayıcı, belirlenen kriterleri karşılayan tüm tamircilerin yetkili servis olarak çalışmasına izin vermek zorundadır.

Başvuru dilekçesinde Tereyağoğlu'nun 29.4.2009 tarihinde yetkili servislik başvurusunu yaptığı ve "Hyundai Yetkili Servislik Başvuru Prosedürü" gereğince talep edilen tüm yatırım ve diğer işlemlerin tamamlandığı, 24.8.2009 tarihi itibarıyla Hyundai tarafından yapılan ilk denetim sonucunda tespit edilen tüm eksikliklerin de giderildiği ancak bu tarihten sonra Hyundai tarafından Tereyağoğlu'na olumlu ya da olumsuz herhangi bir cevap verilmediği iddialarına yer verilmiştir. Dilekçe ekinde teşebbüsün Hyundai

10-57/1165-446

yetkili servislik ücreti ile denetim ücretini ödediğini gösterir banka dekontları ile Hyundai yetkili servislik kriterlerinin karşılandığına ilişkin resimler, yerleşim planı ve bilirkişi raporu da yer almaktadır.

Tereyağoğlu yetkili servislik başvurusunu 29.4.2009 tarihinde uygulanan Hyundai yetkili servislik kriterleri uyarınca yapmış olup 24.8.2009 tarihi itibarıyla tüm yetkili servislik kriterlerini karşıladığını belirtmektedir. Bununla birlikte Hyundai, 27.10.2009 tarihinde mevcut yetkili servislik standartlarının değişeceğini, yeni standartların ayrıntılarının ileriki bir tarihte açıklanacağını tüm yetkili servislerine bildirmiş, Tereyağoğlu'na da 4.12.2009 tarihinde bu durumu bildirir bir ihtarname göndermiştir. Söz konusu ihtarnamede Tereyağoğlu başvurusuna ilişkin değerlendirmenin yeni yetkili servislik standartlarının netleşmesinden sonra yapılacağı ifade edilmiştir. 27.10.2009 tarihli duyuruda sözü edilen yeni yetkili servis standartları ise ancak 2.7.2010 tarihinde, yani Tereyağoğlu'nun yetkili servis standartlarını karşıladığını bildirdiği tarihten yaklaşık bir yıl sonra ilan edilmiştir.

Hyundai'nin Tereyağoğlu başvurusunu sonuçlandırmamasının 2005/4 sayılı Tebliğ hükümlerine aykırılık teşkil edip etmediği soruşturulmalıdır. 2005/4 sayılı Tebliğ'in Açıklanmasına Dair Kılavuz'da (Kılavuz) yer alan yetkili servis ağı niteliksel kriterlere dayanan bir sağlayıcının bu kriterleri nasıl uygulayacağına ilişkin 53. sorunun cevabında; "Başvuru yapan servis bu kriterleri karşılar karşılamaz yetkili servis olarak kabul edilmelidir. Ancak sağlayıcı, anlaşma yapmadan önce bu servisin kriterleri karşılayıp karşılamadığını kontrol edebilir." denilmektedir.

Tereyağoğlu kriterlerin hepsini 24.08.2009 tarihinde karşıladığını iddia etmektedir. Ancak Hyundai bu durumu tespit etmek üzere son bir denetim/kontrol yapmamıştır. Her ne kadar 2005/4 sayılı Tebliğ'de sağlayıcının yapabileceği belirtilen denetim için kesin bir süre verilmemiş olsa da, Tebliğ'in ruhundan bu sürenin denetimin hazırlığı ve gerçekleştirilmesi için gereken makul bir süreden fazla olmaması gerektiği anlaşılmaktadır. Nitekim Hyundai tarafından ilan edilen Hyundai Yetkili servislik Başvuru Prosedürü'nün "Yetkili Servislik başvurusunun Yerinde Denetimi" başlıklı bölümünde de yetkili servislik başvurusunun yerinde denetiminin makul bir süre dâhilinde gerçekleştirileceği, denetim işleminin 1 (bir) iş günü içerisinde tamamlanacağı ve denetim tarihinden itibaren makul bir süre dâhilinde denetim sonucunun başvuru sahibine bildirileceği belirtilmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi Hyundai, Tereyağoğlu'nun kriterleri karşıladığı tarihten 3,5 ay sonra, 4.12.2009 tarihinde Tereyağoğlu'nun başvurusunu yeni standartlar açıklanmaya kadar beklemeye aldığını bildirmiş, yeni standartlar ise bu bildirimden ancak 7 ay sonra açıklanmıştır. Tereyağoğlu dilekçesinde, Hyundai yetkili servisliğinin kriterlerini karşılayabilmek için yüksek miktarda yatırım maliyetine katlandığını, servisin tamamen hazır halde içindeki işçilerle beraber 13 ay atıl bir şekilde beklediğini, bu durumun büyük bir iş ve kazanç kaybına yol açarak teşebbüslerini mağdur ettiği belirtilmektedir.

Hyundai'nin Tereyağoğlu'nun yetkili servislik başvurusunu gereğinden uzun bir süre (yaklaşık 4 ay) cevaplamayarak, bu süre sonunda da kriterlerin değişeceğini gerekçe göstererek, başvuru en son aşamasındayken beklemeye almak ve yaklaşık 1 yıl sonra da Tereyağoğlu'nun yeni standartlar çerçevesinde yeni bir başvuru yapması halinde yetkili servisliğinin değerlendirileceğini bildirmek suretiyle, 2005/4 sayılı Tebliğ hükümlerine aykırı davrandığı; söz konusu uygulamaya 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet de tanınmayacağı, bu çerçevede uygulamanın aynı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde ihlal teşkil edebileceği hususunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır.

Mehaz mevzuata sahip Avrupa Birliği'nin Komisyonu 28.5.2010 tarihli konuya ilişkin Duyurusu'nda da motorlu taşıtların bakım onarımlarının çoğunlukla yetkili servislerde yaptırıldığı, bu nedenle yetkili servisler arasında rekabetin sağlanmasının büyük önem arz ettiği, rekabetin sağlanmasının tek yolunun da yeni teşebbüsler için yetkili servislige girişin açık tutulması, başka bir ifadeyle belli koşulları taşıyan her teşebbüsün yetkili servislige alınması olduğu belirtilmektedir.

2005/4 sayılı Tebliğ'in 5(b)(3). maddesi "... seçici dağıtım sisteminin uygulandığı pazarlarda, yeni motorlu taşıtların ve yedek parçaların, seçici dağıtım sistemi üyeleri tarafından yetkili olmayan dağıtıcılara satışının kısıtlanması" nı grup muafiyeti kapsamında kabul etmekte; aynı Tebliğ'in 5(h) maddesinde ise, "Seçici dağıtım sistemi üyelerinin, motorlu taşıtların yedek parçalarını, bu parçaları motorlu araçların bakım onarımında kullanacak olan özel servislere satma serbestisinin kısıtlanması" anlaşmaları grup muafiyeti dışına çıkaran sınırlamalardan biri olarak kabul edilmektedir.

Yukarıdaki Tebliğ maddeleri göz önünde bulundurulduğunda, seçici dağıtım sistemi üyelerinin bağımsız dağıtıcılara yedek parça satışlarının kısıtlanabileceği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede Hyundai'nin yetkili servislerine bağımsız yedek parça dağıtıcılarına yeniden satış amaçlı olarak yedek parça satmalarını yasaklaması 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabilecek bir uygulamadır. Bununla birlikte, Hyundai yetkili servislerinin, yedek parçaları motorlu araçların bakım

10-57/1165-446

onarımında kullanacak olan özel servislere satma serbestisinin kısıtlanması Tebliğ çerçevesinde grup muafiyetinden yararlanamayacaktır.

Hyundai tarafından yetkili servislere gönderilen ve yukarıda içerikleri aktarılan duyurularda da özel servislerin sadece kendi servislerindeki araçların bakım ve onarımı için talep ettikleri yedek parçaların satışının yapılabileceği; ancak yedek parça perakendecilerine, ithalatçılara ve toptancılara yedek parça satışı yapılamayacağı yönünde ifadelere yer verilmiştir.

Başvuru sahibi Serpar, Hyundai marka araçlara yönelik yedek parça satışı ile bakım ve onarım hizmetleri sunmaktadır. Adı geçen teşebbüs Hyundai marka araçlara yönelik orijinal parçaları ithalat yolu ile temin etmekte, yerli üretim araçlar bakımından ise yedek parçaları Hyundai bayilerinden satın almaktadır. 13.8.2010 tarihinde Serpar ortaklarından Erdoğan KARA ile yapılan görüşmede, Serpar'ın Hyundai marka yedek parçaların yeniden satıcısı olarak faaliyet göstermesinin yanında, şubesi aracılığıyla Hyundai marka araçlara yönelik bakım ve onarım hizmeti sunan bir özel servis niteliğini haiz olduğu belirtilmiştir.

Bu durumda, Hyundai'nin yetkili satıcılarının Serpar'a yeniden satış amaçlı yedek parça satışını engellemesi 2005/4 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanmaktadır. Bununla birlikte Hyundai yetkili satıcıları Serpar'ın özel servisinde araçların bakım onarımında kullanılmak üzere talep ettiği yedek parçaları satma serbestliğine sahip olmalıdır. Yetkili satıcıların bu serbestliğinin Hyundai tarafından kısıtlanması, uygulamayı grup muafiyeti kapsamı dışına çıkaracaktır.

4054 sayılı Kanunun Beşinci Kısımında "Rekabetin Sınırlanmasının Özel Hukuk Alanındaki Sonuçları" 56-59. maddeler arasında düzenlenmiştir. Kurul'un anılan Kanunun 9/III. Maddesi uyarınca görüş göndermesi, 4. maddeye aykırılığın sona erdirilmesine ilişkindir. Böyle olunca soruşturma açılması, rekabet ihlalinin Rekabet Kurulu tarafından tespiti ile özel hukuktaki sonuçlarının zarara uğrayanlarca istenilmesinde kolaylıklar sağlayacaktır.

Bu nedenle Hyundai'nin, Tereyağoğlu'nun yetkili servislik başvurusuna ilişkin uygulamalarının 2005/4 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyeti karşısındaki durumunun ve bu çerçevede Hyundai'nin 4054 sayılı Kanun çerçevesinde bir ihlal oluşturup oluşturmadığının tespiti, Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'nin yetkili servislerine bir bağımsız yedek parça dağıtıcısı olarak Serhat Serpar Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.'ye yeniden satış amaçlı olarak yedek parça satmalarını engellemesi konusunda, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılarak derinlemesine inceleme yapılması görüşünde olduğumuzdan Rekabet Kurulu'nun 02.09.2010 tarihli ve 10-57/1165-446 sayılı Kararı'na katılmıyoruz.

Doç.Dr.Cevdet İlhan GÜNAY
Kurul Üyesi

Reşit GÜRPINAR
Kurul Üyesi